

Zămislirea și „îmbisericirea” pruncului

Antrenat zilnic în probleme existențiale, de la zămislire și până la moarte, omul caută sensuri în tot ceea ce întreprinde, sprijinindu-se pe capacitățile sale psihosomatice, clădite pe moștenirile ereditare, spirituale și culturale. El are un drum important, unic și irepetabil, în universul în care ființează și se folosește de reperatele potrivite pentru a împlini acest itinerariu al propriei realități, căutând nu numai să epuizeze spațial și temporal existența personală, ci mai ales să devină ceea ce Dumnezeu a rânduit în marea Sa înțelepciune omului - Dumnezeu după Har.

Înzestrat cu preafrumosul chip al Creatorului său, îndemnat și îndrumat să ajungă la statura „bărbatului desăvârșit” a asemănării după Dumnezeul Treimic, omul este „provocat” să-și descopere bogăția propriei prezențe în dimensiunea creatului, într-un context existențial ce poartă tainic urmele „*Celui ce este*”. Asistat de Dumnezeu în chip proniator în acest demers, fără a-l influența în libertatea de acțiune, omul pornește în explorarea unui univers de o bogăție covârșitoare, pentru a se împlini aici, pentru veșnicie. Căutarea mundană este de fapt o căutare a sinelui, prin care se descoperă și se modelează după resursele inepuizabile puse la dispoziție de Dumnezeu în suportul creat.

Prin structura ființei sale și prin scopul pentru care a fost creat, omul este o făptură teocentrică și numai îndreptându-se spre Dumnezeu el devine cu adevărat om. Fără a-L avea pe Dumnezeu în existența lui, omul nu este cu adevărat om, rămâne mutilat, cu o parte din el amputată, în stare de alienare.

Pentru ca omul să ajungă la desăvârșirea ființei lui, după modelul lui Hristos, începătorul și plinitorul firii sale, el trebuie să trăiască potrivit Duhului. Omul nu este om deplin și nu trăiește cu adevărat decât dacă trăiește în Duhul; numai prin Duhul Sfânt omul viețuiește potrivit propriei naturi. În Duhul, prin *Vestea cea bună* adusă de Mântuitorul Hristos, omul este chemat să participe la *Viață*, după modelul Treimic al existenței celei bune, iar aceasta nu poate fi experiată doar individual, ci, în primul rând comunal, în spațiul tainic al Bisericii.

Biserica este spațiul unde Dumnezeu se revelează cu întreaga suită a veșniciei, în

legătură cu omul ce se străduiește să se înveșnicească împreună cu alesul alai. Dumnezeu își coboară dragostea, iar omul, înaripat de Har, urcă pentru a răspunde acestei iubiri. Este o întâlnire minunată, în Împărăția lui Dumnezeu, din care omul are de câștigat totul, mai ales nemurirea.

Omul a fost chemat de Logosul divin la comuniunea cu Sine prin dumnezeiasca Liturghie, efectul iubirii jertfelnice fiind îndreptat spre restaurarea, sfințirea și îndumnezeirea firii omenești în Hristos. Prin jertfa adusă Tatălui, comuniunea dintre Dumnezeu și om s-a restabilit, Hristos făcându-Se *„tuturor pricină de mântuire veșnică”* (Evr. 5, 9). El comunică tuturor celor ce cred în El și mai ales celor ce au o participare înțelegătoare la Sfânta Jertfă, puterea Sa sfințitoare, *„iradiantă de iubire”* - cum spune părintele Dumitru Stăniloae -, oferindu-Se pe Sine prin Sfintele Taine, prin Sfânta Euharistie. Atunci când ne cuminecăm cu Trupul și Sângele lui Hristos, trupul nostru individual se hrănește cu trupul comuniunii, care este viața dumnezeiască întrupată prin Hristos în viața lumii. Euharistia ne unește nu numai cu Hristos, ci unește existența noastră dezbinată și firea noastră fărâmițată, viața noastră biologică și viața noastră duhovnicească, pe cei vii și pe cei adormiți, pe păcătoși și pe sfinți într-o unitate dumnezeiască de cuget, într-o singură și unică suflare. **Viața trăită ca și comuniune, iar nu ca supraviețuire individuală, constituie modul corect de existență al Bisericii.**

Pe de altă parte, credința pervertită în convingeri individualiste, cultul redus la o îndatorire individuală, nevoița transformată într-o cerință morală, rugăciunea diminuată la o necesitate particulară, pot desprinde omul de corpul comunității euharistice, izolându-l într-un spațiu al nevoilor egocentriste. Chiar dacă se găsește în biserică, el individualizează participarea la evenimentul eclezial, iar dacă se împărtășește cu Trupul și Sângele Domnului Hristos, el vede în aceasta doar un „mijloc de sfințire” ce-i asigură îndreptățirea și chiar mântuirea. El, individul, nu este preocupat de caracterul comunal al Bisericii, ia parte la cultul colectiv, dar pentru a se ruga individual, se împărtășește din Potirul comun, dar pentru iertarea păcatelor și dobândirea vieții veșnice într-o variantă autonomă, însingurată. Trăiește creștinismul ca un ansamblu de îndatoriri, obligații, necesități, ce-i asigură „fericirea veșnică” în formula izolată a religiozității. Este prețul pe care îl plătește pentru dobândirea veșniciei, efortul pe care-l depune neconținut

pentru certitudinea unei viețuiri „sigure” în nemurire.

Biserica lui Hristos revelează și înfăptuiește modul Treimic de existență. Acest mod este realizat și revelat de comuniunea credincioșilor la Ospățul euharistic, modul de constituire al întregii vieți bisericești. Cultul este colectiv fiindcă exprimă dragostea Treimică în forme liturgice, menite să imprime în om chipul autentic de existență, care nu poate fi decât comunal. Întreaga viață bisericească ar trebui să exprime această viziune asupra existentului firesc, pentru definirea întregului univers spiritual al omului. **Tainele și ierurgiile desprinse de constituirea euharistică a Bisericii, apar ca simple ceremonii sau ritualuri potrivite momentelor sau evenimentelor centrate pe individ, ce oferă o „certificare harică”, îmbrăcată în formă magică** (nevoia instinctuală a omului de religie). Deasemenea, **Biserica când nu se mai identifică cu comunitatea euharistică, ea se mărginește la parohia ce deservește „nevoile religioase” ale credincioșilor, iar preotul devine „prestator de servicii”, „slujbașul” pregătit să intervină (în numele Domnului!) pentru rezolvarea necesităților individuale ale unei comunități.** Mai mult, Dogmele, Canoanele bisericești și toate Învățăturile Bisericii, în loc să reveleze modul concret, autentic de existență al Ortodoxiei, se reduc la simple formulări, folosite pentru trebuințe individuale în dobândirea mântuirii.

Pe Dumnezeu însă, trebuie să-L căutăm nu pentru a-L folosi în trebuințele cotidiene, fie ele și liturgice, nu pentru a ne asigura mântuirea în chip individualist, nu pentru a primi compensații duhovnicești pentru nevoințele particulare, ci pentru că-L iubim cu o iubire ce ne unește cu El și cu semenii noștri.

Din păcate astăzi, universul nostru spiritual este fărâmițat în mii și mii de indivizi ce se mulțumesc cu această stare, fără să se recunoască de fapt că e falsificat însuși modul de existență pe toate palierele vieții bisericești și duhovnicești. Tocmai de aceea este nevoie de clarificarea acestor aspecte existențiale, de mare importanță pentru omul Bisericii (și nu numai), având în centrul preocupărilor Sfânta Euharistie și legătura ce există cu viața noastră, de la zămislire și până dincolo de moarte.

Participarea divină la existența umană deschide calea fiecăruia dintre noi de a participa la viața trinitară. Această oportunitate inițiată de Dumnezeu pentru

binele netrecător al omului, trebuie să întâlnească răspunsul hotărât al nostru în granițele universului creat, în conformitate cu legile fizice și duhovnicești necesare ființării depline. Prezența lui Hristos în lume și invitația de a participa la Împărăția lui Dumnezeu prin experiența vie a Bisericii, naște în noi dorința de a-L cunoaște pe Dumnezeu și de a ne odihni veșnic în comuniune cu El.

Drumul spre plinătate este lung și dificil pe alocuri, calea fiind strâmtă, urcușul anevoios, iar omul, de multe ori, îndoielnic și neputincios. Sfântul Apostol Pavel vede viața noastră ca pe o alergare cu bună rânduială pentru dobândirea cununii vieții celei veșnice și nesfârșite în Hristos (I Cor 9, 24). Aceasta este dinamica firii noastre, pe trepte din ce în ce mai înalte ale binelui, ce ne unește cu Logosul dumnezeiesc.

Înaintarea spre tot mai deplina asemănare cu Hristos nu se poate realiza însă decât în Biserică, de la începuturile vieții, pentru că în ea se manifestă iubirea lui Dumnezeu prin lucrări, puteri și forme ce modelează liber pe membrii acesteia, după trăsăturile Logosului Întrupat.

Începând cu **zămislirea**, omul ia contact cu Biserica sub acoperământul matern al gestației, deși pruncul nu este încă încorporat în Trupul lui Hristos. Fătul este considerat de Sfinții Părinți drept un copil adevărat, deosebit de cel venit pe lume doar prin vârstă. Constituit, potrivit naturii sale, după chipul lui Dumnezeu, este menit să ajungă la asemănarea cu Dumnezeu, gradul de dezvoltare biologică nefiind atât de important din punct de vedere duhovnicesc. Copilul aflat în pântece apare cu atât mai valoros, cu cât el este o ființă omenească ce înaintează spre o împlinire care nu se va realiza decât la o vârstă adultă și chiar dincolo de ea. Sfântul Grigorie de Nyssa, definește magistral acest traseu existențial spre asemănarea cu Dumnezeu, în lucrarea *Nu trebuie să-i plângem pe cei adormiți întru credință*, astfel: *„Făcătorul nostru nu l-a zidit pe om ca să rămână făt în pântecele matern, și firea nu are drept țel firea pruncului și nici nu se îndreaptă numai spre vârstele care vin apoi în urmă și pe care firea le îmbracă pe rând, prin schimbare - căci înfățișarea noastră se schimbă odată cu trecerea vremii. Ea nu are drept țel nici nimicirea pe care o cunoaște trupul la moarte. Ci toate aceste etape și toate de acest fel nu sunt decât porțiuni de drum pe care trebuie să le străbatem ca să putem înainta. Scopul și sfârșitul acestui drum îl constituie restaurarea în starea cea dintâi, care nu este nimic altceva decât asemănarea cu Dumnezeu. Și după cum, pentru a ajunge la spic, natura a socotit de cuviință să facă să răsară mai întâi fir de iarbă, dar nu acesta este scopul ei, și nu de spice*

sau de paie se îngrijește agricultorul, ci de bobul de grâu care ne este spre hrană și care se ivește în urma celorlalte, tot așa, în ce privește viața, menirea ei este fericirea cea veșnică. Și tot ce privește acum trupul: moartea, bătrânețea, tinerețea, copilăria și începutul ce se face în pântecul mamei, toate acestea sunt, ca și iarba, paiul și spicele, un drum și o înlănțuire, o înaintare spre desăvârșirea nădăjduită, a ceea ce ni s-a dat ca potență.”

Valoarea zămislirii se oglindește și în faptul că acest act reproduce într-un anumit fel actul de creație al primului om de către Dumnezeu. El ființează după cuvântul Sfintei Scripturi - „*Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră*” (Fac. 1, 26) - fiind darul lui Dumnezeu pentru părinții trupești ce se cuvine să-l recunoască și prețuiască la justa lui valoare. După cum Adam a reprezentat încununarea creației, așa și copilul zămislit devine încununarea părinților prin lucrarea creatoare și proniatoare a lui Dumnezeu.

Se cade apoi, ca ei, părinții, să fie fii ai Bisericii și să-l ajute să crească biologic, dar și duhovnicește pe pruncul nenăscut, mai întâi prin mama ce-l poartă cu multă grijă și căldură în pântec, iar apoi prin tatăl ce-și manifestă continuu dragostea spre cei doi, pentru o bună rodire, la vremea potrivită, când, după naștere, se va uni și pruncul cu Hristos prin Taina Sfântului Botez. O bună purtare de grijă însă, nu poate exista în afara spațiului Bisericii, fără o participare la Sfânta Taină a Euharistiei, aceasta nu pentru a împărtăși pruncul nenăscut (prin intermediul mamei!), ci pentru ca cei doi să răspundă iubirii lui Dumnezeu, prin împărtășirea cu Sfintele Taine. Participarea viitorilor părinți la viața Bisericii, dezvoltă mediul potrivit existenței celei bune, în care pruncul, când se va naște și va deveni membrul ei „cu drepturi depline”, va avea o bună așezare sufletească și trupească în staulul pregătit din timp de familie. De aici trebuie să pornim pentru a genera putere duhovnicească - până la mutarea din această viață - într-o existență plină de greutate și încercări.

Este nevoie, mai mult ca oricând, să punem în valoare fiecare etapă a existenței noastre, nu orișicum, ci în strânsă legătură cu Biserica, cu Hristos, cu Euharistia. Numai așa putem înțelege și valorifica pentru veșnicie fiecare moment al ființării noastre, începând cu zămislirea și sfârșind cu moartea care este de fapt o altă naștere după o „gestație” vremelnică în lumea aceasta.

Preot Claudiu Buză